



ข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์  
ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา เพื่อให้ศึกษารักษาไว้ซึ่งความสุจริตในทางวิชาการ วิชาชีพ การประพฤติปฏิบัติตัว การให้ความเคารพ และปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งข้อบังคับของมหาวิทยาลัย เพื่อรักษาเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัย และรักษาให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาเรียนรู้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘ สภามหาวิทยาลัยได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๘ ให้ออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“คณะ” ให้หมายความรวมถึงวิทยาลัย สถาบัน หรือส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่ทำหน้าที่ในการจัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย

“คณบดี” ให้หมายความรวมถึงผู้อำนวยการสถาบัน หรือหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่ทำหน้าที่ในการจัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย

“นักศึกษา” หมายความว่า นักศึกษาทุกระดับที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

“การวัดผลการศึกษา” หมายความว่า การวัดผลการศึกษาทั้งที่เป็น การวัดผลการศึกษาระหว่างภาค การสอบไล่ หรือวิธีการวัดผลตามวิธีการที่อาจารย์ผู้สอนกำหนด การสอบประมวลวิชา การสอบวัดคุณสมบัติ การสอบเค้าโครงสารนิพนธ์ การค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ การสอบสารนิพนธ์ การค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ การทดสอบเทียบความรู้แทนการวัดผลการศึกษา หรือการวัดผลการศึกษาในลักษณะอื่น

ข้อ ๕ ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ให้อธิการบดีมีอำนาจสั่งการให้ปฏิบัติตามที่เห็นสมควรและถือเป็นที่สุด

หมวด ๑  
วินัยนักศึกษา

ข้อ ๖ นักศึกษาต้องรักษาและปฏิบัติตามวินัยและจรรยาบรรณที่บัญญัติไว้ในข้อบังคับและประกาศของมหาวิทยาลัยและส่วนงานโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

การประพฤติผิดจรรยาบรรณที่เป็นความผิดวินัย ให้ดำเนินการตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๗ นักศึกษาพึงรักษาวินัย ดังต่อไปนี้

(๑) นักศึกษาต้องไม่ก่อเหตุวุ่นวาย ทะเลาะวิวาท เสพสุราหรือสิ่งมีนเมาอย่างอื่น หรือเล่นการพนันในบริเวณมหาวิทยาลัย รวมทั้งต้องไม่ทำลายทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยหรือของบุคคลอื่นในบริเวณมหาวิทยาลัย

(๒) นักศึกษาต้องรักษาไว้ซึ่งความสามัคคีระหว่างนักศึกษา หรือระหว่างนักศึกษากับบุคลากร โดยห้ามไม่ให้ทำร้ายร่างกายหรือจิตใจ ช่มชู้ รังแก กลั่นแกล้ง ช่มเหง คุกคาม หรือกระทำให้บุคคลอื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ เช่น การสูบบุหรี่หรือบุหรี่ไฟฟ้าในเขตปลอดบุหรี่ในมหาวิทยาลัย การคุกคามทางเพศ หรือการส่งข้อความคุกคามผ่านระบบคอมพิวเตอร์ให้นักศึกษาหรือบุคลากร

(๓) นักศึกษาต้องรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียงและเกียรติของมหาวิทยาลัย โดยต้องไม่ประพฤติตนในสิ่งที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือเสียหายแก่มหาวิทยาลัย เช่น ดื่มสุราของมีนเมาจนครองสติไม่ได้ หรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเมื่ออยู่ในชุดนักศึกษา หรือแต่งกายไม่ถูกต้องตามข้อบังคับและประกาศของมหาวิทยาลัยหรือส่วนงาน

(๔) นักศึกษาต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือคำตักเตือนของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๘ นักศึกษากระทำการดังต่อไปนี้ถือว่ากระทำผิดวินัยนักศึกษาอย่างร้ายแรง

(๑) กระทำการใด ๆ ที่ครบองค์ประกอบความผิดซึ่งมีอัตราโทษตามกฎหมายให้จำคุกอย่างสูงเกินห้าปี

(๒) ครอบครอง หรือพกพาอาวุธ ปืน วัตถุระเบิด หรือสิ่งอันตรายอื่นใดในลักษณะเดียวกันในบริเวณมหาวิทยาลัย เว้นแต่เป็นการพกพาเพื่อปฏิบัติงาน ฝึกซ้อม หรือแข่งขันกีฬา หรือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน หรือเพื่อการดำเนินการอื่นใดโดยได้รับอนุญาตจากอธิการบดี

(๓) ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาคดีอาญาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๔) กระทำการทุจริตในการวัดผลการศึกษา ซึ่งหมายความรวมถึงการสื่อสารกับบุคคลอื่นหรือใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต การจ้างบุคคลอื่นในการทำคำตอบหรือทำผลงานแทนตน โดยไม่ได้รับอนุญาต การคัดลอกผลงาน การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การสร้างข้อมูลเท็จ การใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์โดยขัดต่อประกาศมหาวิทยาลัย รวมถึงการให้ความช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ให้นักศึกษาคนอื่นทำการทุจริตในการวัดผลการศึกษา

(๕) กระทำการซึ่งต้องห้ามตามข้อ ๗ (๒) อันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุความแตกต่างทางถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ เพศสภาพ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย สุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา หรือการศึกษาอบรม

(๖) กระทบการซึ่งต้องห้ามตามข้อ ๗ จนเป็นเหตุให้กระทบต่อการดำเนินการของมหาวิทยาลัย ตามปกติ หรือกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับบุคคล หรือองค์กรอื่นอย่างร้ายแรง

(๗) กระทบการซึ่งต้องห้ามตามข้อ ๗ ในอนุมาตราเดิมซ้ำในระหว่างที่มีสถานภาพนักศึกษา

ข้อ ๙ นักศึกษาผู้ใดประพฤติตนเป็นตัวอย่าง ผู้ใช้ ผู้โฆษณา หรือผู้สนับสนุนนักศึกษาอื่น ให้กระทำความผิดวินัยนักศึกษาในข้อบังคับนี้ ให้ถือว่ากระทำความผิดวินัยในลักษณะเดียวกัน

## หมวด ๒

### โทษ และการพิจารณาโทษทางวินัย

ข้อ ๑๐ โทษวินัยมี ๗ สถาน คือ

(๑) ทำทัณฑ์บน

(๒) ให้พักการศึกษาหนึ่งภาคการศึกษา

(๓) ให้พักการศึกษาไม่เกินหนึ่งปีการศึกษา

(๔) ไม่เสนอชื่อเพื่อขออนุมัติให้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรเป็นเวลาหนึ่งภาคการศึกษา

(๕) ไม่เสนอชื่อเพื่อขออนุมัติให้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปีการศึกษา

(๖) ตัดสิทธิการเข้าสอบในทุกรายวิชาหรือบางรายวิชา เฉพาะกรณีทุจริตในการวัดผลการศึกษาเท่านั้น

(๗) ให้พ้นสภาพนักศึกษา

ข้อ ๑๑ นักศึกษาผู้ใดกระทำความผิดวินัยนักศึกษาตามข้อ ๗ ให้ลงโทษตามข้อ ๑๐ (๑) (๒) หรือ (๔)

ในการลงโทษตามวรรคแรก ให้อธิการบดีและคณะบดีพิจารณาถึงความร้ายแรงของความผิด และโอกาสในการลงทะเบียน และการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา

ในกรณีมีเหตุอันควรงดโทษตามข้อ ๑๐ (๑) ให้อธิการบดีหรือคณะบดีพิจารณางดโทษดังกล่าว โดยให้ว่ากล่าวตักเตือนและให้เหตุผลไว้

ข้อ ๑๒ นักศึกษาผู้ใดกระทำความผิดวินัยนักศึกษาอย่างร้ายแรงตามข้อ ๘ ให้ลงโทษตามข้อ ๑๐ (๓) (๕) (๖) หรือ (๗)

นอกจากการลงโทษตามวรรคแรก ให้นักศึกษาที่กระทำความผิดวินัยนักศึกษาอย่างร้ายแรงตามข้อ ๘ (๔) อาจต้องรับโทษตามข้อ ๑๐ (๖) ร่วมด้วย

## หมวด ๓

### การดำเนินการทางวินัย

ข้อ ๑๓ เมื่อมีกรณีนักศึกษาผู้ใดถูกกล่าวหา โดยมีหลักฐานตามสมควรว่าได้กระทำความผิดวินัย หรือความปรากฏต่อคณะดีว่านักศึกษากระทำความผิดทางวินัย ให้คณะบดีดำเนินการทางวินัยตามข้อบังคับนี้โดยไม่ชักช้า เว้นแต่กรณีที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาหลายส่วนงาน หรือที่มีเหตุสมควรอื่น อาจให้อธิการบดีดำเนินการก็ได้

ในกรณีนักศึกษาที่ถูกกล่าวหาว่ารับสารภาพเป็นหนังสือต่ออธิการบดีหรือคณบดี หรือผู้นั้น ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก อธิการบดีหรือคณบดีอาจสั่งลงโทษทางวินัยนักศึกษาโดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือให้คณะกรรมการสอบสวนยุติการสอบสวนก็ได้

ข้อ ๑๔ ให้อธิการบดีหรือคณบดีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ประกอบด้วย ประธานซึ่งเป็นคณาจารย์ประจำ และกรรมการสอบสวนอื่นอีกอย่างน้อยสองคน โดยให้กรรมการสอบสวนคนหนึ่งเป็นเลขานุการ และอาจให้มีผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ในการแต่งตั้งกรรมการ ต้องประกอบด้วยบุคคลมากกว่าหนึ่งเพศ

ในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดวินัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางเพศ ให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือคณาจารย์ประจำด้านจิตวิทยาหรือด้านสังคมสงเคราะห์หรือที่เป็นจิตแพทย์ และคณาจารย์ประจำด้านกฎหมายร่วมเป็นกรรมการด้วย และในกรณีที่ผู้เสียหายร้องขอ ให้อนุญาตให้บุคคลที่ผู้เสียหายร้องขอ จำนวนไม่เกินสองคน เข้าร่วมสังเกตการณ์ในการถามปากคำผู้เสียหายได้

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นสมควรหรือเมื่อได้รับการร้องขอ ให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งกองกิจการนักศึกษาเพื่อประสานนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ซึ่งสังกัดกองกิจการนักศึกษาเพื่อดูแลหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องที่เป็นนักศึกษาหรือผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย

ในการถามปากคำนั้น กรรมการอาจให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ดังกล่าวเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการถามปากคำได้ ทั้งนี้ หากเป็นคำถามที่อาจมีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจบุคคลนั้นอย่างรุนแรง ให้กรรมการถามปากคำผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นการเฉพาะ

ข้อ ๑๕ กรรมการตามข้อ ๑๔ ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) รู้เห็นเหตุการณ์ในการกระทำ

(๒) มีส่วนได้ส่วนเสียในการกระทำ

(๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับนักศึกษาผู้กล่าวหา หรือผู้ถูกกล่าวหา

(๔) เป็นคู่หมั้น คู่สมรส ผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันคู่สมรสซึ่งมิได้จดทะเบียนสมรส บุพการี ผู้รับบุตรบุญธรรม ผู้ปกครอง ผู้อุปการะ ผู้สืบสันดาน บุตรบุญธรรม ผู้อยู่ในอำนาจปกครอง ผู้อยู่ในอุปการะ หรือพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดา ลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้พิทักษ์หรือตัวแทนของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๕) เป็นเจ้าหนี้ หรือลูกหนี้ หรือนายจ้างของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๖) มีเหตุอื่นซึ่งผู้มีอำนาจแต่งตั้งเห็นว่าอาจทำให้การพิจารณาเสียความเป็นธรรม

ข้อ ๑๖ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวน และสรุปสำนวนพร้อมความเห็นโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ประธานคณะกรรมการสอบสวนได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้ง

ในกรณีที่มีความจำเป็น คณะกรรมการสอบสวนอาจเสนอขอขยายระยะเวลาการสอบสวนจากผู้มีอำนาจแต่งตั้งได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องไม่เกินสองครั้ง

ข้อ ๑๗ ให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งข้อเท็จจริงที่กล่าวหาว่า นักศึกษากระทำความผิดฐานความผิดทางวินัย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเท่าที่มีให้นักศึกษาผู้ถูกกล่าวหาทราบ รวมทั้งแจ้งสิทธิแก่นักศึกษาผู้ถูกกล่าวหาว่ามีสิทธิที่จะชี้แจงและแก้ข้อกล่าวหาด้วยวาจา รวมทั้งสามารถนำพยานหลักฐานมาแก้ข้อกล่าวหาได้

นักศึกษาผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิที่จะคัดค้านกรรมการสอบสวน โดยแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา หรือแจ้งเพิ่มเติมเป็นหนังสือก่อนที่คณะกรรมการสอบสวนเริ่มสอบสวน

เมื่อมีเหตุหรือมีการคัดค้านตามวรรคหนึ่ง กรรมการสอบสวนผู้นั้นจะขอถอนตัวไม่ร่วมพิจารณาเรื่องที่สอบสวนนั้นก็ได้ ถ้ากรรมการสอบสวนผู้นั้นมิได้ขอถอนตัว ให้คณะกรรมการสอบสวนที่เหลือร่วมกันพิจารณาวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่คัดค้าน หากเห็นว่าข้อเท็จจริงน่าเชื่อถือ ให้แจ้งกรรมการสอบสวนผู้นั้นทราบและไม่ให้ร่วมพิจารณาเรื่องนั้น

ข้อ ๑๘ การประชุมต้องมีกรรมการสอบสวนมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม ถ้าประธานคณะกรรมการสอบสวนไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือไม่มีประธาน ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการสอบสวนคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการสอบสวน

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมากของผู้เข้าประชุม ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานคณะกรรมการสอบสวนในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๙ ไม่ว่านักศึกษาผู้ถูกกล่าวหาจะได้ชี้แจงและแก้ข้อกล่าวหาด้วยวาจาหรือไม่ นักศึกษาผู้นั้นมีสิทธิชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการสอบสวนภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งตามข้อ ๑๗

ข้อ ๒๐ ให้คณะกรรมการสอบสวนรวบรวมข้อเท็จจริง และทำความเข้าใจประกอบเหตุผลต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งว่านักศึกษาที่ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยนักศึกษาหรือไม่ได้กระทำความผิดในข้อใด และหากกระทำความผิด สมควรถูกลงโทษสถานใด

ข้อ ๒๑ ภายใต้บังคับของข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ หากคณบดีเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และ

(๑) คณบดีเห็นควรลงโทษด้วยการว่ากล่าวตักเตือนแทนตามข้อ ๑๑ วรรคสาม หรือเห็นควรให้ลงโทษนักศึกษาด้วยโทษตามข้อ ๑๐ (๑) ให้คณบดีดำเนินการดังกล่าว และรายงานอธิการบดีโดยไม่ชักช้า

(๒) คณบดีเห็นควรให้ลงโทษนักศึกษาด้วยโทษตามข้อ ๑๐ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ให้คณบดีรายงานผลการสอบสวนและความเห็นดังกล่าวต่ออธิการบดี

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่อธิการบดีเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือเป็นกรณีตามข้อ ๒๑ (๒) ให้อธิการบดีพิจารณาความร้ายแรงแห่งกรณีความผิด แล้วมีคำสั่งตามข้อ ๑๑ หรือข้อ ๑๒ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๓ นักศึกษาผู้ใดกระทำความผิดวินัย หากนักศึกษาผู้นั้นสำนึกผิด และยื่นคำร้องต่ออธิการบดีเพื่อขอรอกการลงโทษ หรือบรรเทาโทษ เมื่อคำนึงถึงประวัติ ความประพฤติ สุขภาพ ภาวะแห่งจิต และสภาพแวดล้อมของนักศึกษาผู้นั้น หรือสภาพความผิด การสำนึกในความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว อธิการบดีอาจมีคำสั่ง

(๑) ให้รอกการลงโทษ เพื่อให้โอกาสนักศึกษากลับตัวภายในระยะเวลาที่อธิการบดีกำหนด แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่อธิการบดีมีคำสั่งให้รอกการลงโทษ

(๒) ให้บรรเทาโทษจากข้อ ๑๐ (๒) หรือ (๔) เป็น ข้อ ๑๐ (๑)

(๓) ให้บรรเทาโทษ จากข้อ ๑๐ (๓) หรือ (๕) เป็น ข้อ ๑๐ (๒) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่อธิการบดีมีคำสั่งตามวรรคแรก อธิการบดีอาจออกคำสั่งให้นักศึกษาเข้าโครงการพัฒนาตนเอง หรือบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ หรือปฏิบัติงานให้กับส่วนงานหรือมหาวิทยาลัย หรือให้ละเว้นการประพฤติใด ๆ อันอาจนำไปสู่การกระทำผิดวินัยนักศึกษา

ในกรณีการกระทำผิดวินัยนักศึกษามีสาเหตุมาจากความผิดปกติทางจิตใจ หรือปัญหาสำคัญประการอื่น อธิการบดีอาจมีคำสั่งตามวรรคแรก โดยสั่งให้นักศึกษาผู้นั้นอยู่ในความดูแลของนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือจิตแพทย์ ก็ได้

ทั้งนี้ ในกรณีที่ความปรากฏแก่มหาวิทยาลัยว่านักศึกษาผู้นั้น ไม่กระทำตามคำสั่งในวรรคสอง หรือวรรคสามแล้วแต่กรณี ทั้งที่อธิการบดีได้ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว หรือกระทำความผิดซ้ำ ในระยะเวลาการลงโทษ หรือระยะเวลาที่ถูกลงโทษ ให้อธิการบดียกเลิกคำสั่งตามวรรคแรก และลงโทษนักศึกษาตามคำสั่งลงโทษทางวินัยเดิมตามข้อ ๒๑ หรือข้อ ๒๒ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๔ การลงโทษนักศึกษาตามข้อ ๑๐ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ให้ทำเป็นคำสั่งมหาวิทยาลัยลงนามโดยอธิการบดี และมีหนังสือแจ้งคำสั่งลงโทษ พร้อมแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ตามข้อ ๒๙ และข้อ ๓๑ ให้นักศึกษาทราบ

ในกรณีที่เป็นักศึกษาาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า เมื่อได้สั่งลงโทษนักศึกษาแล้ว ให้แจ้งต่อบิตามารดา หรือผู้ปกครองของนักศึกษาผู้นั้นทราบด้วย เว้นแต่กรณีนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคบัณฑิต

ให้อธิการบดีรายงานการลงโทษตามวรรคแรกต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อทราบด้วย

#### หมวด ๔

#### คณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษา

ข้อ ๒๕ ให้มีคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาคณะหนึ่งซึ่งอธิการบดีแต่งตั้ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย เป็นประธาน

(๒) คณาจารย์ประจำที่มาจากการเสนอชื่อโดยอธิการบดี จำนวนสามคน เป็นกรรมการ โดยมาจากคณะสายสังคมศาสตร์ สายวิทยาศาสตร์ และสายสุขศาสตร์ สายละหนึ่งคน

(๓) คณาจารย์ประจำที่มาจากการเสนอชื่อของสภานักศึกษา จำนวนสองคน

ให้ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษาหรือผู้แทนเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยซึ่งสังกัดกองกิจการนักศึกษาจำนวนหนึ่งคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๒๖ คณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษามีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันที่ ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ก็ได้

ในกรณีที่ประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาและกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งใหม่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาและกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาเดิมพ้นจากตำแหน่ง กรณีที่ยังไม่ได้แต่งตั้ง ให้ประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาและกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาเดิมปฏิบัติหน้าที่ต่อไปก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งใหม่

ในกรณีที่ตำแหน่งประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาหรือกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาวางลงก่อนกำหนด ให้ดำเนินการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งใหม่แทนภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งดังกล่าวว่างลง ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษา หรือกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาแทนนั้น ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ ๒๗ คณะกรรมการอุทธรณ์วินัยศึกษามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาและวินิจฉัยสั่งการเรื่องที่อุทธรณ์

(๒) เรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสาร หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

(๓) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยศึกษาก็ได้

(๔) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยมอบหมาย

ข้อ ๒๘ การประชุมต้องมีกรรมการอุทธรณ์วินัยศึกษามาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม ถ้าประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือไม่มีประธาน ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการอุทธรณ์คนหนึ่งทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษา

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมากของผู้เข้าประชุม ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๒๙ การอุทธรณ์ ให้อุทธรณ์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น และให้อุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง

การอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือแสดงข้อเท็จจริงและเหตุผลในการอุทธรณ์ และแสดงให้เห็นว่าคำสั่งไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างไร พร้อมลงลายมือชื่อ ส่วนงานที่สังกัด และที่อยู่ของนักศึกษาผู้อุทธรณ์

ในการอุทธรณ์ ถ้านักศึกษาผู้อุทธรณ์ประสงค์จะแถลงการณ์ด้วยวาจาในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษา ให้แสดงความประสงค์ไว้ในหนังสืออุทธรณ์

ข้อ ๓๐ การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งลงโทษตามข้อ ๒๒ เว้นแต่คณะกรรมการอุทธรณ์จะมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับคดีอุทธรณ์วินัยนักศึกษาตามข้อ ๓๘ วรรคสอง ในกรณีดังกล่าว ให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งลงโทษไว้ก่อนจนกว่าคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาจะพิจารณาและมีคำวินิจฉัย

ข้อ ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำคำอุทธรณ์ นักศึกษาผู้อุทธรณ์มีสิทธิขอตรวจหรือคัดบันทึกถ้อยคำ หรือเอกสาร หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องได้ แต่ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้มีคำสั่งลงโทษที่จะอนุญาตหรือจะอนุญาตภายใต้เงื่อนไขอย่างใดก็ได้

กรณีการขอคัดบันทึกถ้อยคำบุคคลตามวรรคหนึ่ง หากผู้มีคำสั่งลงโทษพิจารณาแล้วเห็นว่าพยาน หลักฐานดังกล่าวมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการอุทธรณ์ จะอนุญาตให้คัดบันทึกถ้อยคำบุคคลโดยไม่ระบุชื่อบุคคลก็ได้

ข้อ ๓๒ นักศึกษาผู้อุทธรณ์มีสิทธิคัดค้านกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาคนใดคนหนึ่งหรือหลายคน ถ้าผู้นั้นมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) รู้เห็นเหตุการณ์ในการกระทำที่อุทธรณ์

(๒) มีส่วนได้ส่วนเสียในการกระทำที่อุทธรณ์

(๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับนักศึกษาผู้อุทธรณ์

(๔) เป็นคู่สมรส ผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาซึ่งมิได้จดทะเบียนสมรส บุพการี ผู้รับบุตรบุญธรรม ผู้ปกครอง ผู้อุปการะ ผู้สืบสันดาน บุตรบุญธรรม ผู้อยู่ในอำนาจปกครอง ผู้อยู่ในอุปการะ หรือพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหาหรือผู้มีคำสั่ง

(๕) หรือเป็นกรรมการสอบสวนวินัยนักศึกษาในคำสั่งลงโทษซึ่งขอยื่นอุทธรณ์ก่อนแล้ว

(๖) มีเหตุอื่นซึ่งอาจทำให้การพิจารณาอุทธรณ์เสียความเป็นธรรม

การคัดค้านกรรมการอุทธรณ์วินัยศึกษานั้น ต้องแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในหนังสืออุทธรณ์ หรือแจ้งเพิ่มเติมเป็นหนังสือก่อนที่คณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาเริ่มพิจารณาเรื่องอุทธรณ์ เมื่อมีเหตุหรือมีการคัดค้านตามวรรคหนึ่ง กรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาผู้นั้นจะขอถอนตัวไม่ร่วมพิจารณาเรื่องที่อุทธรณ์นั้นก็ได้ ถ้ากรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาผู้นั้นมิได้ขอถอนตัว ให้คณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาที่เหลือร่วมกันพิจารณาวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่คัดค้าน หากเห็นว่าข้อเท็จจริงน่าเชื่อถือ ให้แจ้งกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาผู้นั้นทราบและไม่ให้ร่วมพิจารณาเรื่องนั้น

ข้อ ๓๓ เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาอุทธรณ์ ให้ถือเอาวันที่ผู้มีหน้าที่แจ้งคำสั่งลงโทษได้แจ้งเป็นหนังสือต่อนักศึกษาผู้ถูกลงโทษซึ่งอยู่ต่อหน้า โดยให้นักศึกษาผู้ถูกลงโทษลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งเป็นวันที่ได้รับแจ้ง

ในกรณีที่ไมอาจแจ้งให้ผู้ถูกลงโทษรับทราบคำสั่งตามวรรคแรกได้ ให้ผู้มีหน้าที่แจ้งคำสั่งลงโทษแจ้งไปยังผู้ถูกลงโทษโดยวิธีการส่งทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังที่อยู่ซึ่งปรากฏเป็นภูมิลำเนาของผู้ถูกลงโทษนั้น และให้ถือว่าผู้ถูกลงโทษได้รับทราบคำสั่งลงโทษแล้วเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีภายในประเทศ หรือเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ

ข้อ ๓๔ การอุทธรณ์ให้ทำหนังสือถึงประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาโดยการยื่นหรือส่งหนังสืออุทธรณ์ จะยื่นหรือส่งต่อประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาโดยตรง หรือผ่านหัวหน้าส่วนงานที่นักศึกษาผู้อุทธรณ์สังกัดก็ได้ และให้หัวหน้าส่วนงานนั้นดำเนินการตามข้อ ๓๕

ในกรณีมีผู้นำหนังสืออุทธรณ์มายื่น ให้ผู้รับหนังสือออกใบรับหนังสือให้แก่ผู้ยื่นอุทธรณ์ และลงทะเบียนรับหนังสือไว้เป็นหลักฐานในวันที่รับหนังสือตามระบบงานสารบรรณของมหาวิทยาลัย และให้ถือวันที่รับหนังสือตามหลักฐานดังกล่าวเป็นวันที่ยื่นหนังสืออุทธรณ์

ในกรณีส่งหนังสืออุทธรณ์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือวันที่ทำการไปรษณีย์ออกใบรับฝากเป็นวันยื่นหนังสืออุทธรณ์ และเมื่อได้รับหนังสืออุทธรณ์แล้ว ให้ผู้รับหนังสือดำเนินการออกใบรับหนังสือและลงทะเบียนรับหนังสือไว้เป็นหลักฐานในวันที่รับหนังสือตามระบบงานสารบรรณของมหาวิทยาลัย

เมื่อได้ยื่นหรือส่งหนังสืออุทธรณ์ไว้แล้ว นักศึกษาผู้อุทธรณ์จะยื่นหรือส่งคำแถลงการณ์หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมก่อนที่คณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาจะมีคำวินิจฉัยเรื่องอุทธรณ์ก็ได้ โดยยื่นหรือส่งตรงต่อประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษา

ข้อ ๓๕ เมื่อหัวหน้าส่วนงานได้รับหนังสืออุทธรณ์ที่ได้ยื่นหรือส่งตามข้อ ๓๔ แล้วให้หัวหน้าส่วนงานจัดส่งหนังสืออุทธรณ์ พร้อมสำเนาหลักฐานการรับทราบคำสั่งของนักศึกษาผู้อุทธรณ์ สำนวนการสอบสวน และสำนวนการดำเนินการทางวินัย พร้อมคำชี้แจงของผู้มีคำสั่ง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ไปยังประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่รับหนังสือ

ข้อ ๓๖ เรื่องอุทธรณ์ที่จะรับไว้พิจารณาได้ต้องเป็นเรื่องอุทธรณ์ที่ถูกต้องในสาระสำคัญตามข้อ ๒๙ ในกรณีมีปัญหาว่าเรื่องอุทธรณ์รายใดเป็นเรื่องที่จะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ ให้คณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย และแจ้งมตินั้นให้นักศึกษาผู้อุทธรณ์ทราบโดยเร็ว ทั้งนี้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่มีการยื่นหนังสืออุทธรณ์และให้คณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาพิจารณาโดยเร็ว แต่ทั้งนี้ไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษามีมติรับเรื่องอุทธรณ์

ข้อ ๓๗ นักศึกษาผู้อุทธรณ์จะขอถอนเรื่องอุทธรณ์ก่อนที่คณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาวินิจฉัยเสร็จสิ้นก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษา เมื่อได้ถอนเรื่องแล้ว การพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นอันยุติ

ข้อ ๓๘ การพิจารณาเรื่องอุทธรณ์ ให้คณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาพิจารณาจากสำนวนการสอบสวน หรือการพิจารณาดำเนินการทางวินัยในเบื้องต้น ในกรณีจำเป็นและสมควรอาจขอเอกสารและหลักฐานเพิ่มเติมจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ในกรณีเห็นสมควรคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาอาจสั่งให้มีการทูลเกล้าฯ บังคับตามคำสั่งลงโทษตามข้อ ๒๒ ไว้ก่อน อย่างไรก็ตาม ห้ามไม่ให้มีการทูลเกล้าฯ บังคับตามคำสั่งลงโทษ ในกรณีที่เป็นการลงโทษตามข้อ ๑๐ (๔) หรือ (๕)

ในกรณีนักศึกษาผู้อุทธรณ์ขอแถลงการณ์ด้วยวาจา หากคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาพิจารณาเห็นว่า การแถลงการณ์ด้วยวาจาไม่จำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์จะให้งดแถลงการณ์ด้วยวาจาก็ได้

ในกรณีที่นักศึกษาผู้อุทธรณ์มาแถลงการณ์ด้วยวาจาท่อคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษา ให้แจ้งผู้ที่ออกคำสั่งลงโทษทราบด้วยวาจาว่า ถ้าประสงค์จะแถลงแก้ก็ให้มาแถลงต่อที่ประชุมในครั้งนั้นได้ ทั้งนี้ ให้แจ้งล่วงหน้าตามควรแก่กรณี และเพื่อประโยชน์ในการแถลงแก้ดังกล่าว ให้ผู้ออกคำสั่งลงโทษหรือผู้แทนเข้าฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจาของนักศึกษาผู้อุทธรณ์ได้

ข้อ ๓๙ เมื่อคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้วเสร็จให้มีมติ ดังนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าคำสั่งถูกต้องเหมาะสมกับความผิดแล้ว ให้มีมติยกอุทธรณ์

(๒) ถ้าเห็นว่าคำสั่งไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมกับความผิดประการใด ให้มีมติแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องและเหมาะสม แต่จะเพิ่มโทษหนักขึ้นไม่ได้

(๓) ถ้าเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีมติดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี

มติการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาให้เป็นผลแก่ผู้ใช้สิทธิอุทธรณ์เท่านั้น แม้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าคำสั่งอันเป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์นี้มีผลลงโทษแก่ผู้กระทำผิดหลายรายในลักษณะที่ได้กระทำร่วมกันหรือมีพฤติการณ์เดียวกันร่วมกันหลายราย ทั้งนี้ การใช้สิทธิอุทธรณ์ของนักศึกษาผู้ถูกลงโทษรายหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิอุทธรณ์แก่ผู้ถูกลงโทษรายอื่น หากร้องขอเข้าเป็นผู้อุทธรณ์ร่วมในระหว่างพิจารณาวินิจฉัยเรื่องอุทธรณ์

ในกรณีที่ผู้ยื่นอุทธรณ์ในคำสั่งใดคำสั่งหนึ่งซึ่งผลแห่งคำสั่งลงโทษเดียวกันนี้ ส่งผลต่อนักศึกษาผู้ถูกลงโทษรายอื่นในพฤติการณ์เดียวกันหลายราย ให้คณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาเปิดโอกาสให้แก่ผู้ถูกลงโทษรายอื่นเพื่อเข้าเป็นผู้อุทธรณ์ร่วม โดยจัดทำเป็นหนังสือแจ้งสิทธิการเป็นผู้อุทธรณ์ร่วมแก่ผู้ถูกลงโทษรายอื่นไว้เป็นสำคัญ ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดต่อข้อ ๒๙ และให้ผู้อุทธรณ์ร่วมมีสิทธิเช่นเดียวกับนักศึกษาผู้ยื่นอุทธรณ์รายแรก

ข้อ ๔๐ เมื่อคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาได้มีมติตามข้อ ๓๙ แล้ว ให้ประธานคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาแจ้งอธิการบดี นักศึกษาผู้อุทธรณ์ รวมถึงผู้เกี่ยวข้องรายอื่นเพื่อทราบ และแจ้งผู้ออกคำสั่งลงโทษ เพื่อดำเนินการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์วินัยนักศึกษาโดยเร็ว

#### บทเฉพาะกาล

ข้อ ๔๑ ในกรณีที่ได้มีการดำเนินการทางวินัยหรือมีการยื่นเรื่องอุทธรณ์โทษไว้ก่อนที่ข้อบังคับนี้มีผลใช้บังคับ ให้ดำเนินการตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ จนกว่าจะแล้วเสร็จ เว้นแต่บทบัญญัติใดแห่งข้อบังคับนี้ที่เป็นคุณแก่นักศึกษา ให้ใช้บทบัญญัตินั้นแทน

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘



(ศาสตราจารย์สุรพล นิตไกรพจน์)

นายกสภามหาวิทยาลัย